

føgt paa andetsteds, nemlig tillige at give Sustruen en Stemme.

Søgsbro: Det er mig en stor Glæde at have hørt dette Foredrag af den sidste ærede Taler og navnlig at have hørt det her i dette Thing; thi det viser klart, hvor det fører hen, naar man betragter Præsterne som Statsembedsmænd, og jeg haaber, at ærede Medlemmer nu bedre kunne forstaae, hvorfor jeg ved tidligere Leiligheder har lagt saa megen Vægt paa, at Præsten skulde betragtes som Menighedens Embedsmand. Navnlig vil jeg bede Dem vel betænke, hvilke Slutninger man kan drage af Præstens Stilling som Statsembedsmand, naar man ved Hjælp deraf vil omordne Præstelønningerne paa en saadan Maade, at Præsterne lønnes aldeles ligesom andre Embedsmænd. Jeg er i en fuldstændig — jeg kan sige: diametral — Modfætning til det ærede Medlem; jeg er det endogsaa i langt større Grad, end han selv troede, det var muligt. Han sagde nemlig, at der var Ingen, som alvorlig kunde tænke paa, at Menighederne virkelig skulde have Ret til selv at vælge deres Præst, men det maatte være en Statsfag. Enhver, der var kommen frem med alvorlige Forslag, havde betragtet Sagen saaledes, og der gjorde det ærede Medlem da ogsaa mig den Ære at nævne mig som en Saadan. Ja, det er ganske rigtigt; jeg er kommen frem med et Forslag, hvorefter Staten skulde have en meget væsentlig Indflydelse paa Besættelsen af Præstekaldene, men jeg gjorde det, ingenlunde fordi jeg i og for sig ansaae det for rigtigt, men fordi man, naar man ikke kan naae det Fuldkomne, maa lade sig nøie med det mindre Fuldkomne. Men iøvrigt glemte det ærede Medlem, at vi engang her i Salen have ført en meget levende Forhandling om det Spørgsmaal, om Præsten skal betragtes som Menighedens, eller tillige som Statens Embedsmand, og at en stor Deel af Thingets Medlemmer da i den Grad betragtede Præsten som Menighedens Embedsmand, at man meente, at hvor Staten ikke gav sin Pengeunderstøttelse, behøvede Menigheden heller ikke at andrage om kongelig Stadfæstelse paa sin

Præst. Det var, dengang Loven om Valgmenigheder først blev bragt her ind i Thinget. Jeg havde dengang den Ære at være Ordfører for denne Anstuelse, og jeg vedkjender mig den endnu. Grunden, hvorfor Staten maa kræve Indflydelse paa Præsteembedernes Besættelse, var efter vor Mening den, at Staten giver Penge dertil; men hvor denne Grund falder bort, som f. Ex. ved Valgmenighederne, der vilde det være i høj Grad uheldigt, om Staten blandede sig ind i reent kirkelige Forhold paa anden Maade end gennem de bestiftede kirkelige Tilsynsmænd. Jeg kan ikke indrømme, at dette er en saa forfærdelig Sætning; som den ærede Taler vilde gjøre det til. Jeg troer, at det er baade christeligt og kirkeligt forvarligt og Noget, som i den Grad er grundet i Historien; at jeg ikke kan Andet end forbaufes over, at det ærede Medlem vilde udtale sig saa stærkt derimod, som han gjorde. Det er jo en vitterlig Sag, at den christne Kirkes Menigheder oprindelig selv valgte deres Præster, som derefter blev stadfæstede af Biskoppen, og det er en ligesaa vitterlig Sag, at der gik Aarhundreder hen, efterat Kirken var bleven en Statskirke, inden Statsmagten paatog sig at udnævne Præsterne. Det er en bekjendt Sag, at der baade i vor staaenke og sjællandske Kirkelov staaer, at det er Bønderne, som vælge deres Præster, og derefter skal Valget stadfæstes af Biskoppen, men der staaer ikke et Ord om Kongens Stadfæstelse. Det er dernæst en ligesaa bekjendt Sag, at den Ret, som hele Menigheden saaledes lovlig havde, en 5—6 Aar efter Reformationen blev afknappet saaledes, at det kun blev et Udvalg af Bønderne, som fik denne Ret, og det først efter Raadslagning med Provsten; men det er ligesaa vist, at den Indflydelse, som den verdslige Statsmagt udøvede i saa Henseende, var meget ringe, idet den gennem et Aarhundrede indskrænkede sig til en Stadfæstelse af Lehnsmanden paa Kongens Begne. Det var først efter, at Gnevoldsmagten var indført, at man af politiske Grunde fandt det nødvendigt, at den verdslige Regjering udnævnte Præsterne rundt omkring i Landet for gennem deres aandelige Myndighed at lede og styre Befolk-